

10. marts 2011

Noter om økologi og bæredygtighed fra møder på Biofach 2011

I det følgende har jeg prøvet at samle mine indtryk fra de møder om bæredygtighed, som jeg deltog i under den økologiske messe Biofach 2011 i Nürnberg.

Fra kongresmødet Sustainability assessment (17.02.2011 10-12):

Emner der er meget i fokus: Biodiversitet, kvælstofcyklus og klima

Relevansen for det økologiske jordbrug:

- Krav fra handel og forbrugere
- Ny konkurrenceparameter
- Mærkning af produkter med Carbon Footprint og LCA
- Mærkning kan blive et krav
- Muligt at sammenligne med konventionelle produkter

Der er brug for forbedringer i produktionen - også den økologiske

I Schweiz har man på Bern University of Applied Sciences udviklet vurderingsredskabet RISE (Response-Inducing Sustainability Evaluation). Det er afprøvet i 22 lande.

Det videreudvikles til økologisk jordbrug i samarbejde med Forschungsinstitut für Biologische Landbau (FiBL).

Det er et indikatorbaseret redskab, der anvendes gennem interview, analyse og rådgivning og skal derfor anvendes af lokale rådgivere. Pris 2500 – 3500 CHF pr analyse.

Da det ikke kan kvantificeres på grund af manglende data på bedrifterne kan det ikke bruges til certificering men til udvikling på de enkelte bedrifter. De fleste landmænd, der har prøvet det, har været meget interesseret i at se og drøfte resultaterne for deres bedrift.

Der er på klima-området udviklet en række redskaber og mærker, og kvote-handelssystemer.

Systemerne inkluderer normalt ikke kulstofbindingen i jorden, der har stor betydning i de økologiske sædskifter og kvotehandelssystemerne er så tunge og dyre, at stort set ingen landbrug er med i det.

Supermarkedskæden Tegut præsenterede sine satsninger på og mærkning af økologiske produkter, der udgør 20 % af deres fødevareromsætning.

Deres erfaring er, at et produkts miljøbelastning primært kommer fra landbrugsproduktionen og distributionen, hvor forbrugers egen del ofte er den største. Kæden bruger også penge på at etablere øko-haver for forbrugere og sociale og miljøprojekter i ulande.

Diskussionen viste, at der er behov for at udvikle vurderingssystemer der tilgodeser økologisk jordbrugs forskellige bidrag – ikke bare CO₂ (hvor atomkraft f.eks. klarer sig glimrende).

Fra kongresmødet: Klimalabel im Vergleich (18.02.2011 10-12)

Et studie af 20 forskellige mærker blev præsenteret.

Konklusionerne var:

- Der er ingen offentlig harmonisering af standarder
- De fleste mærker er private
- Der er ikke altid overensstemmelse mellem det mærkerne siger og den måde de måler klimaeffekten
- Der er store kvalitetsforskelle i de kompensationsystemer mærkningsordningen tilbyder. (f.eks. skovplantning)
- Mærkningsordningerne er et nichemarked
- Der er behov for:
  - Større transparens i metoderne
  - Offentlige standarder reguleret ved lov
  - Tydeligere information om kvaliteten af kompensationsmetoder

Der er store usikkerheder i de enkelte data i målingerne bag mærket og mærkets udsagn er derfor særdeles usikkert (mange usikkerheder ganget sammen)

Mere realistisk at arbejde med tendenser end eksakte tal.

Der mangler stadig masser af grundviden om landbrugsmetodernes betydning for udledningen af klimagasser.

Der er behov for at kunne vurdere kvalitet og pris ved de forskellige mærker. Priserne er meget forskellige.

Der blev nævnt et studie at Stolze ved FiBL, der bruger forbrugernes vurdering af sammenhæng mellem klimamærkning og økologisk mærkning.

Der foregår en diskussion om, hvorvidt det er nok at tilbyde kompensationsordninger, eller klimamærkningen også skal føre til reduktioner i produktionsprocesserne.

Der er risiko for at mærkerne bruges til green-washing og "klimavenlig" er nok mere korrekt end "klimaneutralt".

Fra kongresmødet: Nachhaltigkeitsorientierung: Kür oder Pflicht? (18.02.2011 13-15)

Det økologiske (biodynamiske) bageri Märkisches Landbrot fortalte om deres målrettede indsats på at levere håndgribelig bæredygtighed. Blandt andet deres PCF (Product Carbon Footprint)-beregner, som de har lagt på deres hjemmeside og også viser forbrugernes an-

del af den samlede klimabelastning. Det og deres kommunikation om deres indsats kan ses på deres hjemmeside: (<http://www.landbrot.de/oekologie.html>)

Det økologiske bryggeri Neumarkter Lammsbräu fortalte ligeledes om deres indsats, herunder deres kvalitetsstyringssystem og deres støtte til leverandørernes indsats på gårdene med biodiversitet og gode leveringsaftaler, samt deres arbejde med gode arbejdsforhold på bryggeriet.

Deres motiv er, at økologi/bæredygtighed er lig med langsigtet god økonomi.

Se videre: <http://www.lammsbraeu.de/index.php?id=7>

Fra kongresmødet: Nachhaltigkeitsstrategien: (18.02.2011 15-17)

Strategirådgivningsfirmaet Grüne Köpfe holdt seminaret.

Deres centrale pointer er, at økologisk produktion bliver målt på flere og flere parametre: Klima, dyrevelfærd, fair trade, miljørigtig emballage osv. og skal konkurrere med konventionelle produkter, der også arbejder med de samme emner.

Det er ikke nok, at det er økologisk – de økologiske produkter skal også klare sig godt på de emner forbrugerne lægger vægt på.

Økologien skal passe på ikke at optræde som "hellig" men hele tiden vise evne til udvikling og forbedring på de punkter, forbrugerne lægger vægt på. Det kræver løbende kommunikation og lydhørhed i forhold til omgivelserne.

Møde med Christian Schader, FiBL:

De har (som underleverandør til SHL i Bern) fået kontrakt med FAO om at udvikle en global ramme for bæredygtighedskriterier og forslag til metodik til brug i hele fødevarekæden.

De forestiller sig, at data vedr. bæredygtighed indsamles sammen med den almindelige kontrol og certificering, så det er overkommeligt økonomisk og praktisk. Data skal lægges i stor fælles database, så det er muligt at udtrække analyser på mange forskellige niveauer og med forskellige aspekter i fokus.

Vi aftalte at holde kontakt, så vi evt. kan komme med vores input og prøve systemet af.

Møde med Bioland Beratung:

Er i gang med at afprøve evalueringsmetode til økologisk landbrug, der fungerer lidt på samme måde som det schweiziske RISE med interview/dataopsamling – beregning på indikatorer og rådgivning med fokus på udvalgte fokusområder.

Metoden kan blive afprøvet i MULTI-TRUST, men vi skal være opmærksom på, at danske landmænd typisk er mere belastet af gæld, og derfor har mindre overskud til at arbejde med de mere bløde parametre.

Møde med Susanne Padel, Organic Research Centre – Elm Farm

På Organic Research Centre – Elm Farm i England har de arbejdet med projekter, hvor økologisk landbrug er blevet målt med forskellige kriterier. Senest OCIS Public Goods Tools. Nogle foreløbige erfaringer er gengivet i denne præsentation:

http://www.organicresearchcentre.com/manage/authincludes/article_uploads/Environmental%20benchmarking%20and%20sustainability%20assessment%202.0.pdf

Vist på dette seminar: [http://www.organicresearchcentre.com/?go=Organic Research Centre&page=Wk1 Climate change and sustainability](http://www.organicresearchcentre.com/?go=Organic+Research+Centre&page=Wk1+Climate+change+and+sustainability)

Jeg har nævnt for Susanne Padel fra ORC, at vi er i gang med MULTI-TRUST og sikkert gerne vil inddrage erfaringerne fra ORC senere i forløbet.

Venlig hilsen

Erik Fog
Økologi

T +45 8740 5490 (direkte)
M +45 5180 8669
E erf@vfl.dk